

ЮРИЙ МЕДВЕДЕВ БРАТЯ В ГРАДИНАТА

Превод от руски: Александър Димитров, 1987

chitanka.info

На дванадесет години ми замениха счупен прешлен. Бях се хванал на бас с приятел за една книга, че ще скоча в рекичката от високия и стръмен бряг. Засилих се, полетях и още от въздуха успях да извикам: „Тримата мускетари" са мои!" Но не улучих и вместо във вира забих ръце в кафеникавия пясък, а там вода — с микроскоп да търсиш. Помня, че дойдох на себе си в болничната стая, разпънат на дървена маса, а старицата-болногледачка Ирина, нощем, мислейки, че спя, нареждаше неясно: „О, господи, момчето е съвсем младичко, а целия си живот ще прекара на легло като жив труп“. Онова лято в болницата бях дванадесетият поред гмурец и в сравнение с другите имах късмет — бях първият човек в света, на когото предложиха да заменят прешлен. Майка ми се съгласи, а баща ми се намираше на Уран и изобщо не подозираше за нещастиято.

Спомням си зеленикавата, прилична на подводна пещера операционна; масата — извита като мидена черупка, прозрачния похлупак, плетеницата тръбички, клапи, кабели. Тръбичките и кабелите моментално ме оплетоха като мрежа. „Брой, моряче, на глас до тридесет“ — каза ми някой, невидим, и аз старателно започнах да броя, а прозрачният похлупак започна да се приближава, да се приближава, сърцето ми заби също като на птиче, което държиш в ръка, и изведнъж спря. Спря на числото „23“. Престанах да мърдам устни и зачаках следващото тупване. И затупка — веднъж, два, три пъти — и отново спря. Обгърна ме тъмна пелена и в тъмнината безпаметно се катерех по вълните на някаква подземна река, може би — в самата преизподня, — докато пред погледа ми не се изпречи люлката на светлината, белите снегове на деня. Отворих — също като новороден — очи, слязох от черупката на масата и закрачих, изцелен. Точно така става при астроморфозата, звездния сън. Потопяш се в течната среда на яйце — голямо колкото олимпийски басейн. Застиваш като ледена висулка, безчувствено парче лед и същите води на Стикс те заливат — безпросветна тъма. А когато се събудиш, се чувствуваш неуютно като онова ечемичено зърно, пролежало на дъното на саркофага повече от пет хиляди години и посадено от любопитен археолог в земята — без да иска, източва кълн, който не благословените нилски зефири галят, а го блъскат студените ветрове на неродни места.

Събуждаш се — паяжина на чужди небеса, непознато слънце мъждука в небето, в илюминатора те очаква синьо, червено, зелено, оранжево, бялото кълбо — Индра.

Тук трябва да има разумен живот. Прекадено дълго земяните кръстосваха тази част на Галактиката, за да грешат...

Животът на Индра кипи: ето го, в обективите на уредите, в кръстчетата на стереоскопичните тръби. Между континентите като небесни дъги се издигат разноцветните арки на тумбести мостове (по които нищо не се движи, но може би движението е вътре, в тези дъгимоостове?). От океанските недра стърчат многогълни тръби, пускат от време на време синкав идиличен дим (спектрограмата сочи: най-чист озон). Или друго: на нощната страна, сякаш гонено от вятъра, се развява тънко ребрено покривало (почти десет квадратни километра!) и там, където мине, след четвърт час прогърмява буря и танцуват дъждовни струи. А на южния и на северния полюс от бели кули израстват нагоре трикилометрови бели филизи като дървета с орязани клони. Понякога между окастрените клонаци използват зелените змии на огъня, понякога — прелитат сини кълбета.

Ох, колко са далеч братята-земяни от подобни чудеса!

Транспортът — това е още една загадка на Индра. Нито ракети, нито самолети, нито елекари — помен няма от тях. Както цивилизацията на древните инки е минала без колелото, така и тук — пренебрегнали са ги. Макар че пътища има много: прави като стрела, с метален блясък. Но пътищата и денем, и нощем са пусти. А горите са обикновени (само не се забелязва някой да ги сече), реките — също (над повечето има прозрачни изпъкнали навеси на прозрачни пилони), и хората са си хора (жалко само, те не са израснали — деветдесетина сантиметра, не повече, ама и планетата съответно е два пъти по-малка от Земята).

И време е вече от стражевите кули да забележат високия звезден гост, виси на орбита вече не един ден...

Само че, като че ли нямаха намерение да ме забелязват. Нито мен, нито моя километър и половина „Перун“, нито сигналите, давани от звездолета. Етерът бе мъртъв като сероводородно езеро — само фъфлене на бури и нищо друго.

След две седмици, като загубих съвсем търпение, тръшнах люка на една от ракетните „совалки“ и се спусках на Индра. Кацнах недалеч

от бяло-розовия град, в края на светловиолетовата гора, сред блестяща и бяла като койло трева. Немощното слънчице на Индра се търкаляше към зъберите на червените планини. Никой не бързаше да посреща случайния гост. Седем прозрачни, извити отдолу реторти с ветрило от подобни прозрачни криле, беззвучно се хлъзнаха в небето над мене. Във всяка се люлеееше по един индриянин на окачено кресло. Да допуснем, че не ме забелязаха, но как можеха да не забележат „совалката“ с множеството ѝ антени и надстройки — извисяваща се над гората?

Когато се спусна нощта, включих бордовите светлини, запалих носовия прожектор. Над Индра се извиси цяла атическа колона от земен огън. Но нито един светлик не ми отвърна. Градът сякаш бе измрял.

На сутринта започнах да се досещам: илюминацията ми никого не бе обезпокоила. Сякаш се намирах сред слепци.

След няколко също така забавни нощи се облякох в скафандъра (кислород за дишане имаше, но е известно — бронята не тежи на рицаря) и стъпих на обетованата земя.

Отдавна бяха изчезнали апологетите на мислещата плесен, на одушевените кристали и на разумните облаци. Азбучна истина бе, че дворецът на мирозданието е построен от еднакви тухлички: флората и фауната на всички живи планети си приличат повече или по-малко, разбира се, стига носителите на висшия разум да не са се потрудили да унищожат своята среда. Да, един орач със спирален плуг разоравя вселеанската целина, сее животворни семена. И чудеса — като добри, така и жестоки — следва да се очакват не от природата, а от нас самите...

С елекара се движех бавно, като по тополов пух по сребрилата трева. За всеки случай взех със себе си плазмомета. Край овалното езеро, там, където вече започваха градските строежи, се тълпеше народ. От езерото, прилично на беседка на жълти стълбове, се издигаше дърво с няколко тъмнокестеняви стъбла в кръг и една обща корона, обрасла с островърхи цветове. Приличаше на гигантска праисторическа медуза, чието съществуване е немислимо без диплодока, ихтиозавъра и останалите чудовища на мезозойските простори. Под пипалата-колони бясно се въртеше водна фуния, а на стените ѝ изникваха и се разпадаха загадъчни геометрични фигури.

Индрияните гледаха тази картина като омагьосани. Забелязах, че някои си разменят кратки реплики. Излязох от елекара и тръгнах към парапета на езерото — като тайно се надявах начаса да се окажа обкръжен от шумна, възторжена тълпа.

Уви, никой не пожела да ме забележи. Пред очите на множество същества-джуджета представителят на високоразвита цивилизация в скафандър с висша защита не знаеше какво да прави, за да установи контакт. Аборигените вежливо ми отстъпваха път, акуратно ме заобикаляха на няколко крачки. Когато фунията престана да се върти, а фигурите се разпаднаха, всички започнаха да се разотиват, по-точно — да потъват в земята по двойки и единично. Скоро бреговете на езерото опустяха.

Полетях към центъра на града. По нищо не се отличаваше от покрайнините. Същите много изящни яйцевидни постройки с тераси, на които почиваха оперени реторти. Същите кулички, напомнящи пирамида, поставени на върха си. Същите въртящи се от вятъра златисти цилиндри, висящи като висулки от ребрата на пирамидите, които имаха вид, че могат да паднат всеки момент. Същите златисти кълбета, малко по-големи от футболна топка, но тежки и вероятно от метал, които се носеха по средата на улиците по синкавочерни метални улеи и никога не се сблъскваха с други кълба...

А на мене — нула внимание. Отникъде. Никой. Интересно, но подобно равнодушие не фигурираше дори в Кодекса на контактите.

Преградих пътя на двойка гукащи си индрияни и ги попитах чрез лингватрона къде да намеря шефа на града. Шефа, старейшината, кмета, хазаина, градоначалника, генерал-губернатора, заместник прокуратора, па макар и самия дявол, ако е нужно. Двойката се дръпна от мен, като от прокажен. Запитаните вдигнаха като по команда десните си ръце нагоре и с достойнство изчезнаха в квадратните люкове. Веднага забелязах, че цялата улица е настлана с подобни квадрати. Образувалите се отвърстия веднага се затвориха.

В „совалката“ се завърнах в лошо настроение. Спах зле. Като се събудих посред нощ, отидох в кабината и изключих прожектора: от съседните звезди все едно не се вижда, а тук е безполезен... На сутринта, през дрямка, чух гъгнец скърцащ глас, също като на ненастроен робот:

— Който убива милиарди живи същества, е достоен за сурово наказание! Как смееш ти да убиваш с вибрациите на елекара нашите пълзящи, летящи, скачащи, цвърчащи животинки?

... Изминаха още няколко дни, няколко също тъй безплодни посещения в яйцевидния град, но вече без елекара. Веднъж донесох и оставих под пирамидата, край нежно пееещия цилиндър, запоеен още на Земята контейнер. В него имаше карта на нашата Слънчева система, пъстри илюстрации на развитието на живота, записи на музика върху кристални плоскости, които сами възпроизвеждаха музиката даже и при слаба светлина. Общо взето — скромни дарове на посланик, който не може да си издействува аудиенция неизвестно у кого. Без тези дарове идеята за Контактa изглеждаше на нашите академични мъдреци нереална. Какво пък, да опитаме...

Едва се обърнах и се отдръпнах на няколко крачки и контейнерът изчезна. „Най-сетне! — радостно въздъхнах аз. — Доброто начало — преполовява работата.“ Какво бе изумлението ми, когато след завръщането си в „совалката“ открих контейнера на предишното му място и при това неразпечатан. Излиза, че без мен най-спокойно са проникнали тук — въпреки хитроумната система за охрана!

— Който в чужд дом влиза без покана, заслужава порицание — казах аз на глас. И се замислих. Аз, а не те, бях натрапникът...

Реших временно да прекъсна безполезните опити. Защо да насилвам събитията? Може би им е необходим определен срок, за да схванат същината на миролюбивата ми мисия? Моля, аз не бързам. Чак след седем години — съгласно закона на вездесъщите небесни сили — ще поемам обратно...

Събирах образци от вода и почва, растения и минерали. Снех няколко вида филми. Всяка вечер подробно диктувах в бордовия дневник впечатленията от изминалия ден, макар че нищо особено не се случваше.

На сутринта образците изчезваха, лентата се оказваше осветена, някой изтриваше записите. Те нищо не желаеха да приемат от мен и нищо не желаеха да ми дадат...

Преместих се по-близо до екватора. Тукашните градове представляваха точно копие на предишните. Приличаха си като гнезда на лястовици. Еднаквостта на овалните езера с допотопни медузи и кълбета в улеи ме наведе на странна мисъл: да не би заедно с мен да се

места и целият град, само и само да затвърди у мен пълното равнодушие на Индра...

* * *

Така и не успях да разгадая загадката на Индра. Разхождах се сред обитателите ѝ, вглеждах се в лицата им — спокойни, съсредоточени, доброжелателни, слушах пеенето на златистите цилиндри, наблюдавах как индрияните поглъщат синтетично желе, подобно на омлет, как си пийват синтетичен сок — и нищичко, ама нищичко не разбирах. Допускам, че много неща биха ми се изяснили, ако можех да проникна долу, под квадратните плочи, но там вежливо не ме допускаха, макар че се опитвах да проникна (веднъж дори през нощта, но...).

По-късно, през своите безсмислени странствувания по планетата, се опитах да обобщя натрупания горчив, но не и безполезен опит. Най-вероятно тукашната цивилизация от самото начало е тръгнала по русло, принципно различно от земното. Индрияните никога не употребяваха за храна месо. Нито прясно, нито изсушено, нито смяно — никакво. Още от зората на развитието си са се хранели с растения (като са добавяли в тях стрити на прах минерални вещества), с плодовете на храсти и дървета, мед, треви, зеленчуци. Най-вероятно (не мога да мина без този словесен обрат, тъй като по отношение на тях в нищо не съм уверен), най-вероятно това ги е спасило не само от канибализма, но и от други печални последствия: кървави сблъсъци, жестоки разпри, унищожителни войни. В древните им легенди Индра прилича на голямо животно. Те са обожествявали всичко живо и май са разбирали езика на зверове, птици и риби. Болестите за тях са били най-голямото бедствие и те са умеели изкусно да се борят с тях без хирургически инструменти, само с настойки, мазила и отвари от билки.

Сигурно съм им се видял — защо да се самозалъгвам! — като някакъв космически погромаджия, кръвожадно чудовище. Не е трудно да си представя как в някое земно пристанище, в Сан Франциско например или в Находка, акостира с чудновато корабче людоед от незнайни страни. Със запас от съответни консерви за някоя и друга

годинка. Слиза на брега, любопитствува, пъха се навсякъде и даже е готов да сподели страшните си месни припаси. Да говориш с людоед — за какво? Да установяваш контакти — какви?

Във всеки случай, когато върнах в звездолета всичките си месни и рибни консерви, отношението им към мен се подобри, а именно: децата престанаха да ме избягват; но записите в бордовия дневник продължиха все тъй методично да изчезват.

Скитах се по Индра също като Гъливер, даже по-лошо — като Ахасфер, вечния изгнаник, проклет от онзи, комуто отказал кратък отдих. Но и плашещият само с вида си дългокос измъчен Ахасфер всеки сто години се подмладява, и той таи надежда за опрощение. А аз на какво да се надявам? За какво напуснах милата Земя, близките си, приятелите, любимата? С какво ще се върна от звездите? Колумб — открил Америка и непредставил нито едно доказателство...

Със „совалките“ посетих и петте планети — родни сестри на Индра. И се убедих: безжизнени са.

* * *

Към края на третата година самота започнах да откривам у себе си необикновени способности. Веднъж погледнах през нощта небето и разбрах колко видими звезди има. Бяха 11 249. Сверх с електронното око на звездолета: точно толкова са. На Земята хората, които смятат бързо, са изключително рядък случай, аз не спадах към тях. Как успях да пресметна ли? Сякаш крачех по мостче над бързотечаща вода. Настилката на мостчето като че ли се състоеше от синкави трепкащи числа, обвити в цветовете на дъгата, и отделни цифри. Когато стъпвах с крак на търсеното число, усещах много приятно пощипване или парене в мозъка. Това, разбира се, е приблизително обяснение на феномена на бързото, а още по-правилно — мигновеното смятане, чиято същност и аз не разбирах.

Друга странност: започна да ме спохожда пророчески дар. Знаех, че следващата нощ ще се появи комета, че в съседната горичка сутринта ще се съберат 95 зверчета, приличащи на земни опосуми, че сутринта на тридесет и седмата минута след изгрева на светилото на Индра в планините ще има каменна лавина. Струва ми се, че

способности за подобно предвиждане притежават всички индрияни. Уви, механизмът на пророчеството за мен си оставаше тайна под седем печата.

Да добавя: като споменавам за зверчетата, златистите цилиндри, каменните лавини, аз влагам в думите земен смисъл. Но на Индра, тъй отличаваща се от Земята, много привични понятия си оставаха загадка. За пример да вземем каменните лавини. Всичко започваше с това, че на отвесните склонове изведнъж от вътрешността изригваха жълточервени пламъци, приличащи на извити струи плазма. След това планините се разтрисаха, канари политаха в пропастта — всичко това продължаваше понякога седмици. Случваше се потръпващият планински хребет да се разруши до основи, за да възникне скоро отново! Какво означаваха тези катаклизми? Хайде, отгатни де, чужденецо...

Едно събитие не успях да предскажа. Като се върнах в звездолета да заредя, изведнъж открих, че анихилаторът е празен. Тези смирени, доброжелателни джуджета бяха изпомпали горивото до последния грам! Как сега да се върна на Земята? Да не съм людоед, перчещ се на кърмата на платноход!

Побеснял, увиснах със „совалката“ с работещ двигател над едно от овалните езера. Беседката, приличаща на медуза, мигновено изчезна под водата, а съзерцателите на геометрическите красоти се изпокриха в люковете. Висях дотогава, докато в лингватрона не се раздаде скърцащият като на ненастроен робот глас:

— Какво искаш, пришълецо?

— Искам веднага да ми се върне горивото в анихилатора! — развиках се аз.

— Първо се махни оттук и повече не минавай над града, пришълецо! Иначе ще заплатиш с живота си!

Като поразмислих, отлетях встрани и се приземих в гората на една поляна.

— Пришълецо, защо ти е гориво? — отново се появи гласът.

— За да се върна на Земята. Макар още да не ми е време, но ще отлеля. По-добре да издъхна сред звездите, без да стигна до дома, отколкото да играя с вас на мълчание!

— Защо дойде при нас, пришълецо?

— Търсим братя по разум.

— Нима редом с вас няма всичко онова, необходимо на разумните същества? Нима някой търси в чуждия дом собствения си мозък или черен дроб, пришълецо?

— Чужд ум не ни трябва! Благодаря за гостоприемството. Обещавам да го забравя веднага, щом се върна.

— Пришълците от други светове не отлитат оттук, пришълецо. Остават у нас.

— Насила ли ги заставяте? С какво право?

— Пришълецо, но с какво право ти се яви при нас? Кой те е канил? Ти искаше да се насладиш на цъфтящата ни градина, без да минеш през тежки изпитания? Без да извършиш подвиг?

— Щях да ви подам ръка.

— Но в ръката ти има плазмено жило, фотонен меч! Защо размъти водата в езерото с ревящия огън? Искаше да унищожиш едно от очите на планетата ли, пришълецо?

— Това е лъжа! — разкрещях се аз. — Откъде мога да знам, че планетата ви има много очи? Кой е благоволил да ми го обясни предварително?

— Но ние, пришълецо, предварително знаехме за вашия многоок Аргус, син на Гея-Земя. И за Морските-Глъбини-Многооки знаем, от вашите морски сказания.

За свой срам трябва да призная, че за пръв път чувах и за Аргус, и за Морските Глъбини.

— Ти, пришълецо, искаш да разбереш чуждото, без докрай да си разбрал своето? — питаше гласът.

— Искам да се върна на Земята — казах уморено. — За това ми е необходим звездолет.

— Да се върнеш на Земята, пришълецо, за да нахълташ отново при нас? Ограден с фотонни мечове?

— Какви мечове? Ще ви забравя, щом ви напусна. Стига да можех, бих отлетял оттук с крила, слепени с восък! Както майка ме е родила... Плюя на вашата Индра, на хилавото ви слънце! Не Аргус, а аз съм син на Земята. И трябва да се върна там!

— Връщай се, пришълецо — каза гласът спокойно.

— Без аниhilатори ли?

— Преплувай реката на времето, пришълецо.

Гаврят се с мен. „Добре, любители на земната митология, ще се наложи «совалката» да повиси не само над езерото“ — със злоба помислих аз и включих двигателя. Но той не работеше. След няколко неуспешни опита включих панорамата на енергоблока. Двестатонната му грамада бе акуратно свалена от фундамента и бе изчезнала.

— Мътните ви взели, подли пигмеи! — не сдържах аз и изключих лингватрона.

* * *

През цялата нощ гледах зениците на многоокото небе и мислех, мислех. Мислех си, че ключът към покоряването на други светове ще ни стане по-скъп, отколкото ни изглежда. Нима не стана така с покоряването на природата, когато грешките и нетърпението на прадедите ни, юначаги с бензинови триони, екскаватори, сондажни кули, обръщачи на реки, разрушители на планини — се превърнаха в непоправими загуби. И даже много по-късно, когато успяхме да балансираме човешките взаимоотношения и да построим най-справедливото общество на цялата Земя, природата още и не навсякъде се бе излекувала от причиненото ѝ зло. Но нали повечето майстори, усърдни преобразуватели на околната среда, като че ли действуваха в името на доброто... Разбира се, бихме могли да се утешим с това, че доброто, видите ли, никога не умира, а злото се самоунищожава, но затова всеки е длъжен да посее в общочовешката нива зрънцата на разума, щастието, направляваната воля, любовта.

Съмна се. Заиграха лъчите на светилото.

— Как ще се върна вкъщи? — попитах аз. И гласът веднага ми отговори:

— Ще долетиш до кулата на южния полюс, пришълецо. На разстояние, не по-малко от височината ѝ.

— А с какво?

— С каквото винаги тук си летял, пришълецо.

Проклятие! Енергоблокът отново си беше на мястото. Подобно нещо не са сънували нито Гъливер, нито Ахасфер!

— Край кулата ще напуснеш кораба си. Ще влезеш в кулата. Ще заплуваш по реката на времето, пришълецо.

— Кроул или бъртерфлай ще заповядате? Обяснете ми най-сетне какво означава „ще заплуваш“.

— Докрай няма да го разбереш, пришълецо. Принципът е следният. Представи си, че в ръката ти има огледало.

— Не само си представих, но и го взех в ръка.

— Насочи лъч светлина към коя да е звезда, пришълецо.

— След слънчевия изгрев звезди не се виждат, благодетели! — ехидно отбелязах аз.

— Плувците през реката на времето виждат звезди и денем, пришълецо.

И аз видях небесната чаша на Индра, пълна със звезди.

— Насочи ли лъча, пришълецо?

— Проста работа.

— Пришълецо, обърни сега огледалото към друга звезда.

— Обърнах го.

— Много ли го завъртя, пришълецо?

— На шест градуса и двадесет и три минути.

— А лъчът се пренесе, пришълецо, от една звезда на друга.

— Да допуснем — казах аз объркан. — Е и какво?

— Представи си, пришълецо, че на далечния край на лъча се намиращ ти.

— Остроумно. Но кой ще завърти огледалото?

Гласът мълчеше.

— Кой ще завърти огледалото? — отново попитах аз.

— Братята от жълтата звезда, пришълецо.

— И докога ще се мятам на края на лъча?

— Това ще решат братята от жълтата звезда, пришълецо.

— Значи, цялата ми надежда е в жълтите братя? М-да... Е, добре. Братята са си братя. Но и тук трябва да бъде приложена материална сила, някаква енергия. Откъде се взима?

— Тя е в тебе, пришълецо.

— Стана ми ясно, благодаря. И кога мога да се върна на Земята?

— Когато поискаш, пришълецо.

— Какво разрешавате да взема със себе си?

— Само това, в което си облечен, пришълецо. Освен скафандъра. Той няма да ти трябва. До отлитането в кулата можеш да странствуваш и без скафандър. Заобиколен си със сигурна защита, пришълецо.

- Трябва да помисля — казах аз.
— Мисли, пришълецо. Помисли как ще кажеш на Земята онова, което ще й кажеш. Ако те попитат, пришълецо.
— Какво трябва да кажа, ако ме попитат?
— „Истински тежък трябва да бъде товарът, за да стигнеш до Градината на Прекрасното“, пришълецо.
— Омръзна ми вашата градина — казах аз.

* * *

През нощта преди полета до южния полюс ми се присъни пророчески сън. Опитвам се да се изкатеря на висока планина, пробола с върха си купола на неведоми небеса. Все не успявам, блуждая между скалите и даже забравям обратния път. Забелязвам висяща стълба, сплетена от птичи пера. Със сетни усилия се изкатервам по нея и ето че виждам обсипана със светлини градина. В градината има множество златни, сребърни, медни дървета. Иглите и листата им блестят като чисто злато, шишарките са от скъпоценни камъни, на стеблата — филигранни фигури. До мен се носи гласът на река, течаща между брегове от топази и яспис: „Тези дървета познават миналото, невъзвратимото, невъзможното и предвещават бъдещето, което охранява твоето завръщане“. Приближавам се до медното дърво над реката, мислено питам: „Кога ще се върна на Земята?“ А вейките загадъчно шумят: „Когато на небесната планина заискрят снегове“...

Трите километра от върха на хълма, където оставих „совалката“, до подножието на кулата ме изтощиха. Вървах едва-едва, обладан от невесели мисли... Неудачник, поставил кръст на надеждите на човечеството. Какво ме очаква в тази кула, отблизо още повече приличаща на исполинско дърво — обезобразено и покрито с бинтове? Вървах по нежната трева на Индра, като по пух от земни глухарчета. Светилото пръскаше лъчите си. В бледосиньото небе пасяха редки облаци. Трепкаха звезди, бяха 11 249. И се обръщаше в мелницата на времето колелото на Млечния път.

Щом влязох в кулата, от стената изскочи кабина, сплескана отстрани. Вратата на кабината се хлъзна нагоре, потънах в нещо като кресло от най-мек зелен мъх. Светлината започна да помръква.

Останалото помня смътно. Спомням си, като че ли се гледах отстрани: лежа, както тогава в операционната, на масата-черупка и музиката пее като далечен океански прибой. Отгоре ме притиска, притиска прозрачната полусфера и ето че на кристалните ѝ стени изникват звезди, едри като капки роса, а зад звездите вече пулсира нечовешка, зловеща, истинска тъмнина. И блясна светлина.

* * *

И блясна светлина, а след нея през сребърната паяжина видях момченце с руси къдрици, а зад него в ослепителната синева трептеше и се мятеше в ръчичките му хвърчило.

— Чичо, ти Черномор ли си? — попита момченцето. — Ти ли си влачил Руслан през гори и морета?

Лежах в полусферата, главата ми бе обвита от сребърни нишки. Това бяха посивелите ми коси, дълги до рамо, сивата ми, разстлана по гърдите брада.

— Бива си го хвърчилото ти. Сам ли го измайстори? — с мъка произнесох аз.

— То се знае. Хартия, лепило, ножици. Но помни: малките деца не бива да пипат ножици. Възпитателката забранява — обстоятелствено поясни детето.

— У теб ли са ножиците?

Той кимна с главица и като се оглеждаше, ми ги пъкна в ръката. Седнах в полусферата и криво-ляво окастрих сивите кичури. Поривът на вятъра подхвана сребрилата топка, затъркаля я по ливадата.

— Брадата на Черномор! Брадата на Черномор! — затананика щастливият повелител на хвърчилото.

— Слушай, дребосък, къде наблизко има езеро или ручей? Поне локва... — казах аз, ставайки. Измъкнах се от това, с което се бях върнал вкъщи. Полусферата пред очите ми се сви до размерите на слънчогледова пита или диня. Докато се смаляваше, синкавият купол първо се избистри, но веднага след това отвътре го изпълни мъгла.

— Бива те да правиш магии. Черноморе — възхити се златокъдрият — Езерото е ей зад онези храстчета. Езерце, езерно детенце.

— Да вървим да видим — казах аз и вдигнах от тревата безтегловната полусфера. — Дай аз да поведе хвърчилото.

— Ти си страшен. Хвърчилото ще се уплаши от теб и ще отлети.

От синевата на езерцето ме погледна грохнал старец. Ето какво са имали предвид, като ми намекваха за енергията, която е в мен. За връщането си заплатих с времето. Заискриха снегове на небесната планина, понеже братята от жълтата звезда бавно завъртат огледалото...

— Виж, Черноморе, и аз имам костюм като твой — побутна ме в кръста дребосъкът. — Сега много чичковци и лелки носят такива.

— Какви такива?

— В каквото е отлетял на Индра най-великият астронавт. Иван Пересветов. Случайно да го знаеш?... Когато чичо Ваня се върне от Индра, аз ще бъда старец, също като теб. И такава брада ще имам. А той ще долети млад. Да не би да не ми вярваш, а?

— Кога е отлетял Пересветов? — бързо попитах аз и с мъка преглътнах буцата в гърлото си.

— Три години, преди да ме донесат щъркелите. В щъркелова кърпа.

Хвърчилото трептеше, тресеше се, мятеше се в небето, опитваше се да се отдели, да отлети от Земята.

— Сигурно вече се тревожат вкъщи за теб — казах аз.

— Нямам дом — въздъхна той. — Живея в детския дворец. Ей в онази горичка, на хълма. Там сме тридесет и осем момчета и момичета. Всичките ни роднини са загинали на Плутон. Целият град е загинал от ураган. Но децата са спасили.

Вгледах се в отчаяно сините му очи и изведнъж разбрах, даже не разбрах, а сякаш си спомних, че знам за него всичко.

— Алексей, аз съм твоят праядо. Искаш ли да живееш с мен? С праядо си Иван?

— Искам — усмихна се той. — Жалко само, че възпитателната няма да разреши.

— Таисия Сергеевна ли? Ще разреши, не се бой.

— Ако ти наистина си моят праядо, а не Черномор, защо не си умрял? — усъмни се Алексей.

— Защото праядовците рядко умират. Искаш ли да пуснем хвърчилото? И да направим друго. Три пъти по-голямо. Ще лети без

канап. Да го пуснем ли?

И хвърчилото отлетя.

— Какво е пишело на моята щъркелова кърпа, знаеш ли? — попита правнукът.

— Знам. „Ти летиш в небето синьо под погледа на Вселената. Израсни ми мъдър, силен, астронавте Алексей.“

— Правилно — зарадва се той. — Сега виждам, че си съвсем истински мой прадядо. Брадата ти не боде ли?...

* * *

Заплащайки със снегове на небесната планина, аз придобих някои неща в замяна. Дете, което уча да чете картата на звездното небе, да събира билки в планините, да пуска срещу вятъра хвърчила без канап. Сдобих се с дара да предсказвам хода на събитията — обикновено за ден-два напред, но ако се съсредоточа — и за повече. Само едно нещо ми досаждаше в началото: мигновеното, въпреки волята ми, преброяване на всичко, което виждам. И понякога на онова, което не виждам, а чувствавам или предчувствавам. Падащите листа в горичката вечер например. Придобих и други способности, но на тях ще обуча само Алексей, който сега спи и сънува.

Как да живее Колумб, върнал се с празни ръце? Да се яви в Академията на науките? Ще го освиркат. Единственото доказателство, което имам — това е полусферата, на която аз с усилие на волята си показвам на Алексей живи картинки от различни епохи. Даже и да не ме освиркат, ще загубя полусферата завинаги, а какво е вълшебник без вълшебна пръчка?... И изобщо: не желая никъде да ходя и нямам намерение да се разправам. Може би по-късно, когато болката на спомените утихне...

За едно съжалявам: никакви усилия на волята не са достатъчни, за да възкресят под кристалната чаша видения от Индра.

Как ще я караш, пришълецо? Ами просто така — ще живееш. Ще гледаш листопада, ще спасяваш птици, зверове, хора. Посред нощ ще звъниш на оперативния дежурен на Луната („Незабавно евакуирайте лагера в Морето на Спокойствието! В 6.43 метеорит ще

направи на пух и прах купола“). Ще предупреждаваш за тайфуни, сблъсъци с айсберги, земетресения.

Нека Индра не се е разкрила пред пришълеца така, както в зори се разтваря цветенцето, нека земяните още не са готови за срещата с братя в цъфтящата градина — какво от това. „Има други светове, които не могат да бъдат разбрани, но благодарение на тайното докосване до тях живее човек: ако прекъснеш допира си с тях — ще намразиш и прокълнеш живота“ — е написал сякаш със собствената си кръв гениален мой предшественик. Написал го като че ли само за себе си, а излиза, че е за теб, съвременнико, за теб, мой далечен потомъко, за всички нас, за земните хора и съдбата им.

Какво от това, че външността ти е на старец? Уяснил си си цената на живота на Индра и както никой друг разбираш: какъвто и да си, във Вселената съществува само едно блаженство — да дишаш, да чувствуваш, да живееш.

Какъвто и да си, какъвто и да станеш, пришълецо...

... Но мъглата се вдига, вдига се в полусферата и тече между хълмове и есенни гори, пречистата Нара-река. И Марина, Марина, Марина се люлее в лодката заедно с бъдещия велик астронавт...

Не, така не бива. Нито в мислите си, нито наяве не бива. Никога никого не натоварвай със собственото си страдание, даже и да не е твое, даже и да ти е натрапено насила. Не прекъсвай тайнствения допир, не проклинай, не мрази. Цери с добро и любов. Следвай мъдрия завет...

И едва тогава, пришълецо, ще се сбъдне реченото и невъзможното ще стане възможно...

Публикувано във вестник „Орбита“, броеве 32,33,34/1987 г.
Откъс от поведта „Комната невесты“.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.